

Megjelenik a Társalkodóval együtt minden héten kétszer: ti. vasárnap és esütörtökön. Előfizetheti helyben a szerktő's kiadó tulajdonosnál uri utca 453dik szám alatti Trattner - Károlyi ház első emeletén, egyebütt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy más külföldi tartományokba kívántató példányok iránt csupán a bécsi es. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Értesítőben mindenféle hirdetésny főlvetik 's pontosan közöltetik.

FOGLALAT. Magyarország és Erdély: Celőléptetések; Commentár közügyeink fölött I. Modor és tactika. Jablanczy. budapesti napló: a méltatlanul rágalmozott Werle Ludovika assz. 's nevelő intézetének igazolása, mint szinte a m. színházi két orvossá a' lebukott függönykezelő ügyében, irodalmi újdonságok, színházi krónika; nyilatkozat; hangszegyesület; felszólítás a Pesten felállítandó protestans főiskola ügyében; Tudnivalók a' f. évi aug. 24dikén Pesten megnyitandó 2dik műkiállítás iránt; Győrmegeyi közgyűlés (intézkedés a' közügyek czélszerűbb tárgyalatásuk iránt; nemzeti örserég; a' majusi tisztújítás miatti vizsályok békitőleg intéztettek el; magyar színészet 's olvasó társaság állapota) Veszprémi közgyűlés (a' háziadónak nemesség általi aránylagos elvállalása megbukott 'sat.) Ungi közgyűlés (hatósági körlevelek iránti határozatok; a' házi adó cortes által megbukott; zsidók és cigányok polgárosítatnak, az ősiség marad; nem nemes zálogot 32 évre szerzhet.) Aradi czáfolat.

Ausztria: Angliávali kereskedési szerződés nem kötetik; gőzhajózási készülétek magyar folyókra; prot. leikészek a' vegyes házasságok megáldásától eltiltatnak.

Spanyolország: D. Carlos fia javára lemondott a' spanyol trónról; újabb esendzavar Barcelonában; a' madridi sajtó hatályos föllépése.

Anglia: a' hadi erő szárazon és tengeren csökkenetetik.

Franciaország: Abdelkader ismét hatályosan lépett föl; költségvetés a' követkamrában.

Külföldi elegyhir: Bukarest, Montevideo, Caracas, Madrid, Barcelona, Páris.

Értesítő.

Magyarország és Erdély.

Őcs. 's ap. kir. fels. a' nm. m. kir. udv. kámrának f. hó 2kán keltrendeleténél fogva Grosz Ferencz orvos és sebésztanárt 's tiszt. physicust, Pest sz. kir. város leopoldvárosi valóságos 's fizetéses physicusává kinevezni méltóztatott. — K. Sólmosi Ince Ferencz kir. ügyészi irnok dézsi kir. kincstári ügyvéd, Orbán József kir. ügyészi irnok ideiglenes kir. kincstári ispánna, Boros Gábor kir. kincstári gyakornok pedig a' dézsi ügyészségnél ideig. ellenörkődő irnokká nevezettek.

Commentár közügyeink felett.

1.

Modor és tactika.

E' czimmel politikai pályám második ciclusát itt a' Jelenkorban megnyitóm. Független magam is, itt találok helyemet; 's azon hiedelemmel kezdek írni, miszerint ez élelk mozgásból, mellyel nagy és apró erők a' korszaki sajtót körülzibongjuk, a' politikai véleményeknek szilárdabb összpontosulása fog kiderüdni. Az idő megrostál mindnyájunkat; talán mi apró szemek átesünk, és felejtetve egyesülünk az édes haza földjével: de hagyján, csak a' közügy boldogulásának reménye tisztuljon, mi ezt elérvén magán-érdekünk baját könnyebben viselendjük.

En azok közé tartozom, kik Széchenyi István gr. nyilvános felléptét már régóta ohajtották; kik nyilvános felléptének most örvendenek. De örvendezésem nem föltétlen. En nem érdekes csatát, nem politikai borzadalmas hetet várok 's ohajtok; hanem azt reménylem 's kívánom, hogy a' journalistikai agyarkodások, a' pártoskodó szellem, a' pártgög, dacz 's több ilyen, a' politikai morál legszebb 's legszentebb elveinek fonák 's időtlen gyakorlati alkalmazásából származott szomorú kinövésnek, leljék már valahára oly hosszú élet után, méltó halálukat. Az én örvendezésem tehát egyedül ama belső tisztá meggyőződéshez kapcsolódik, minél fogva hiszem, hogy gr. Sz. I.-ban legtisztább és böles hazafiság mellett, van erő magát's elleneit meggyőzni; a' művelt közönségben pedig van hajlandóság gr. Sz. I. szavaira aképen hallgatni, mintha azok által a' gyakorlati élet maga beszélne. Fog-e 's szerény és valóban a' közügy érdekében fekvő ohajtásom teljesülni, valóban kétséges. Nemzetek története és századok tapasztalása ápolja kétségemet. Maga a' közmondás a' „politikus“ szó alá, a' kétszínűség az álkodás értelmét fekteti; az érdekeltég pedig, bárki mit beszéljen, nem hiányzik a' hazafiai legtüzezebb jellemnél sem, ha ez csatára kel, mikép örökké szoktunk, nemcsak pro patria, hanem egyszersmind pro gloria is. „Das parlamentarische Leben besteht glaube ich,“ így szól Maltraversben a' mély látású Bulwer, „besteht

glaube ich aus niedrigen und boshafte Motiven, aus Neid gegen unsere Freunde, aus vielem unredlichen gegen unsere Feinde, aus einer Bereitwilligkeit anderen die schlimmsten Absichten zuzuschreiben, und aus der bösen Neigung uns den elendesten Hinterlist zu bedienen. Die Zwecke mögen gross sein; die Mittel sind höchst zuwider.“ És e' vélemény, mellyet Bulwer az angol parlamentar is élet történetéből 's tüneményeiből destillált, mikép ne legyen a' mi parlamentar is életünkre alkalmazható, midőn mi is emberek vagyunk a' szó legszánandóbb értelmében. Vagy mi, kik Európa színe előtt békés átalakulás példáját adni készülünk, példáját adandjuk egy szebb egy tökéletes politikai morálnak is: feledni fogjuk hiúságunk sértelmes oldalait? nagy czél mellett apró kinevéseket nem hajhászandunk? kivívásban az eszmék erejére támaszkodandunk? az igaz és való politikai hitágazatot elleninktől is elfogadandjuk? 's nem állandunk csökönnyösen a' mellett, a' mi pártunké, csak azért, mert pártunké, hanem egyesülendünk politikai jó hitben, melly mind kettőnek igaz elveiből hajlandó lélekkel és hazafii tiszta indulattal összerítettett? Testvérileg menendünk a' pályán, nem rohanva, nem kullogva, áldozatra készek a' czél felé, melly vértünk 's hazánk boldogulása? Adja az ég!! —

Köztünk tehát folyvást ama híres thema áll szőnyegen, mellyet már régen a' Kelet népe fölvetett, 's melly magát a' mozgalmi pártot tartja szakadásban. E' thema neve: modor és tactika. En azt hittem, e' themára nézve tisztában vagyunk régen; azt hittem, maga Széchenyi I. gróf egy kis anachronismust követ el, midőn 1843. év elejével ott kezdi a' csatát, hol azt 1841ik év közepével félben hagyta; holott mi azt akkor az ő véleményén túlvivők, férflas szilárdsággal mozgatók, 's olly sikerrel folytatók, hogy maga a' P. H. szerkesztője és pártja a' modor rovatába vágó generalitásainak két harmadát, nem mondom renegálta, de bizonyosan Lethe vizébe temette, hol azok fölött a' feledés tükörárja összecsapván nyugalomra simult vala, sőt többet is tön a' P. H. szerkesztője, dicsérendő hajlammal t. i. nem amolyan napvilágos, olajlámpásos, spanyolfalas, látni akaró látni!!! hanem józan, 's a' gondolkozó kebel, szívverével is assimilálható hitágazatokat hirdetett, saját szellemét a' megfontolásnak nem mondom általunk feltalált 's hirdettet elveitől, hanem annak abstract philosophiájától áthatva tüntette, 's a' veresfonal gyanúja iránt oda helyezte bírálóit, minél fogva tudomra sem alul, sem felül már őt 's pártját ennyire vádolni egy szózat sem képes. Mind ezek eredmények, 's hár ha negatív eredmények is, még is a' hazára nézve fontosak lehetnek, legalább azok előtt, kik a' modor és tactika, a' generalitások és specialitások felett vitakozni idővesztésnek és meddő mezőnek nem találják; mialatt t. i. magának a' modor fölötti vitakozásnak is csak negatív bece van, positiv értékkel csupán annyira összefüggő, mennyire a' modorban positiv haladásnak gátjai üldöztenek. — Fontosak lehetnek, mondom, mert vélekedjék bárki bármi lenézőleg hírlap-szerkesztőről; ha ennek keze ügyes, feje erős és szíve helyén van: fontos ő, millyen az igazság maga, mellynek szavai tolla nyomán feltűnnek. Most azonban mind Sz. I. gr. czikkeiből, mind a' P. H. szerkesztőjének feleleteiből látom, hogy a' modor 's a' generalitások kérdése iránt tisztában még sem vagyunk. Kossuth még folyvást azt hiszi, hogy modor és generalitások felett vitakozni sem önmagához, sem gr. Sz. I. hoz nem méltó foglalkozás, 's ezt híven nem homályosan érteti, hogy saját modorával meg van elégedve. Kossuth véleménye szerint Magyarország pillanatai drágák, az országgyűlés tárgyalásához kellene fogni, hogy létesítsük a' haladás lépcsőit a' czél felé. Ő már megtette a' magát, minden eszközeit mozgásba hozta, a' douce persuasion, qui repose toujours sur sa langue et sur ses livres, keresztül a' legvadabb mennydörgésig mind mind! 's várja hogy tegyük mi is a' magunkét. És im a' pontnál vagyunk, hol mondandóimat elkezd-

hetem, azt akarván, hogy a' generalitások és a' modor fontossága iránt jönnék már valahára tisztába. — Kossuth csakugyan specialitásokat tárgyal: ámde mikép tárgyalja a' specialitásokat? ugy 's a' képen, hogy azokat szükségképp generalitásokra alapítja, melly generalitások semel pro semper meg vannak alapítva 's alapul szolgálnak a' specialitas individualis okain 's indító elvein kívül minden specialitásnak. —

(Folytatása következik.)

Budapesti napló. Legyen szabad egy botrányos tényről röviden elmondanunk, melly nemcsak fővárosinkban, hanem alkalmasint hazánk más részein is annyira elterjedt, 's annyi családi életet kezdé már megmérgezni, hogy mulhatlanul csupán lehetőségig teljes nyilvánosság által orvosolhatni a' bajt. — Mult évi nyár folytatában egy pár hírlapban homályos szavakkal megpendített, hogy bizonyos itteni nevelő intézetre nézve igen gyalázatos ténynek vannak nyomában. Azóta folyvást tartottak a' suttoztatások, 's néhány hét mulva darab időig majd kizárólag egy ocsmány történet forgott a' hír szárnyain, különféle idomságokkal megczifrázva 's elferdítve. Minden kifogáson felül álló 's tökéletes hitelt érdemlő vizsgálat bizonyításai szerint a' dolog ebben van: Werle Ludovika asszony pesti nevelő intézetében (kimondjuk a' méltatlanul rágalmozatottnak nevet, hogy előbbi tisztaságát ismét visszanyerhesse), egy vidéki kisasszony minden panasz nélkül tisztességesen végezvén neveltetési pályáját, haza tért özvegy atyjához. A' koros apa, hogy fölviázatot nélkül ne maradjon a' fiatal hajadon, egy özvegy asszonyt fogadott felügyelőül házához. Ennek fia van, kit a' meglehetősen vagyónú hajadonnal házasságra léptetni szeretett volna az ármányos fölügyelő özvegy asszony. De az apa nem akará leányát olly ifjúnak adni hitvesül, ki semmi bizonyos keresettel vagy nőt eltarthatási vagyonnal nem bír. Ekkor az érintett celszövkök elég förtélyosan kigondolt, titokban szétágaztatott 's leginkább első meglepésre számított olly vádat emeltek egyik legfőbb helyünkön, mellynek csak említésére is minden jobb érzésü elborzad. A' zaj nélkül de minden kitelhető szigorúsággal megtett hiteles vizsgálatok folytatában mindazáltal teljesen bebizonyult, miképen az említett vád a' legundokabb koholmány és rágalom. Mi, kik ezen gyalázatos ügy részleteit leghitelesb külfölből merítettük, legtisztább meggyőződésünk szerint tünépélyesen nyilváníthatjuk, hogy Werle asszony minden gyanú legtávolabb árnyékától is tökéletesen tiszta, 's hogy őt annál fogva minden családnak legkisebb tartalék nélkül ajánlhatjuk. Bizonyítja e' meggyőződésünket azon körülmény is, miszerint Werle asszony, ki eddig csupán magány-intézettel bírt, most a' vizsgálatok befejeztetése után, f. é. januárus 24dikén a' n. m. helytartótanácsától nyilvános nevelő intézet föllállítására szabadítékot nyert, némi kárpótlásul azon méltatlan megtámadatásáért, mit a' rágalmozók kajánsága minden mocsoktul tiszta életére zudított. A' rágalmozók nem fogják az igazság büntető ostorát elkerülni. — Azon diszítő vagy kárpitkezelő, ki, mint említők, az ugynevezett zsinépadlásról a' szinpadra esett, nem halt meg. Ez alkalommal kötelességünknek érezzük, akkori szavainkat igazolni. Schumayer Ignác ur, színházunk seborvosa ugyanis terjedelmes nyilatkozatot hozta hozzánk, mellyben magát védi, azon hiedelemben hogy őt értették, midőn egy színházi orvosul szoltunk, ki kényelmesen ülve maradt zárt székén. S. ur igazolására örömet elmondjuk, hogy koránsem értették őt, mert mi tudjuk, hogy ő nyitá meg a' lebukottnak erét, 's hogy élete megtartását alkalmasint neki köszönhetjük, hanem azt nem tudtuk, hogy S. ur is orvosa színházunknak, 's a' mennyiben e' nemtudásunk miatt tévedtünk, örömet kér S. urtól a' Napló írója bocsánatot, ki S. urat nemcsak sérteni nem, de inkább dicsérni ohajtotta, ha akkor nevetek akart volna nevezni. A' Napló írója három színházi orvost ismért csak eddig 's ezek közül akkor egyik sem volt a' szinpadon, S. urat 's mellette működött barátját, mint

4 és 5dik színházi orvost csak nyilatkozása után lön szerencsése ismerni, 's biztosan reményli, hogy e sorai által minden méltányos követelésnek eleget tön. Ámde azon orvos ur is nyilatkozást küld, kiről a Napló mondá hogy kényelmesen ülve maradt. Ezen orvos ur azt állítja, hogy a függönykezelő a színpad mögött esett, 's így nem látta őt leesni. A kárpitkező azonban a színpadra zuhant 's ha tán a tisztelt orvos ur rövidlátásu, az igen sajnós ugyan, de még sem ok arra, hogy a Napló íróját igazságtalannak nevezze. Mondja továbbá ezen t. orvos ur, hogy kihivatása- és színpadra érkeztekor, az ér már meg volt nyitva, mi az ő tudvalevő meggyőződésével ellenkezik, 's azért kénytelen volt onnan elmenni, nem akarván a miatt czivakodni, hogy miért tettek illy elhatározó lépést, míg ő nem értesítettet. Erre nincs mit szólnunk, kivéven, hogy talán illy esetekben nem igen várakozhatni, mert a' halál még az orvost is könnyen megelőzheti, ha sokáig várakoztat magára. 'S már most hiedelmünk szerint megtettük ez ügyben mind azt, mit mások és magunk iránti kötelességünk parancsolt. — Időnk folyvást olly kellemes hogy a' téli öltönyöket már majd egészen nélkülözhetni. — Hajóhidunk tegnap óta már kész. — Szépirodalmunk barátival örömmel tudathatjuk, hogy a' Kisfaludy-társaság által Hartleben költségin megindított Külföldi Regénytár olly nagy kelendőségnek örvend, hogy H. ur újonnan még 12 kötet kiadására határozta magát. Legközelebb a' Sik kötet is megjelenend, mellynek tartalma „Twist Oliver“ Boz (Dickens) egyik leghíreseb regénye, Gondol D. által fordítva; mind a' szerző mind a' fordító neve eléggé kezkeskednek arról, hogy e' regényből dús szellemi élvezetet nyerend olvasó közönségünk. Ezt „Éj és reggel“ című Jeles regény követendi, melly néhány hét múlva szinte sajtó alá menend, a' nagyhirű Bulwer után angolból Vajda Péter által fordítva. Ezenkül szinte kész már „A' bőkezű szerető“ című regény is, Cervantes után spanyolból Lukács Móricz által fordítva, ki bevezetésül mesteri vonásokkal ismérteti meg a' nagyhirű spanyol regényíró életét. Kívánatos, hogy a' közönség eddigi buzgó részvéte ezentel is megmaradjon e' korszerű vállalat mellett. Még egy pár munka megjelentére fordítjuk az olvasó közönség figyelmét, egyike: Nemzeti iparunk, írta Erdélyi János (a' Károlyi gr. nemzetség összes uradalmainak egykori igazgatója) bővítve 's jegyzetekkel kísérve kiadta Fényes Elek Pest S. r. mintegy 28 iv, mellyet nemzeti előmenetelünk minden barátja nagy megelégedéssel forgatand annál inkább, mivel az itt ott felüldezett tévedések Fényes ur alapos jegyzeteivel helyre vannak igazítva, 's igen kor- és czélszerű bővítésekkel becsesítve 's a' kívánatok 's fejlemények jelen fokához idomítva. Másika: Új szövetség. Korunk reményihez alkalmazva írta Molnár Endre, mintegy 12 ivnyi S. r. czélja e' munkának: a' kereszténységet egy közönséges egyesület szükséges és létesíthető voltárral meggyőzni. — Játékszíni krónika: nemzeti színpadunkon f. hó. 14ikén adaték „Házasság XVdik Lajos alatt“ vigj. 5 felv.; 15ikén „Báléj“ dalj. 5 felv.; 16án „30 év egy játékos életéből“ dráma 3 felv.; 17dikén „Donna Diana“ vigj. 5 felv. — Hétfőn febr. 27kén bér-folyamban (de szabadságában áll minden bérlőnek jegyét megfizetni, miről mint szinte más mellékadkozásról nyugtatvány fog kiszolgáltatni.) A' nézőhely teljes ünnepélyes kivilágításával; az éhség és inséggel küzdő csehországi szegény érzehgyi lakosok fölsegéllésére: „BÁLÉJ.“ Nagy opera 5 fől. Scribetől zenéje Aubertől. Az 5dik fölvonási báljelenetben, „Hunyadi Mátyás magyar király hazaérkezése Csehországból“ isméretes díszmenet ismét elő fog adatni. Markovicné asszony a' jótékony czél iránti tekintetből, Amália szerepében, mint vendég, szíveségből lesz szerencsés föllépni.

(Nyilatkozat.) Alulirt, ígéremhez képest, minden áhír 's ámitások megczáfolására, mellyek a' tisztelt közönségnél ellenem terjesztettek, kénytelenülve látom magamat közhírré tenni a' magyar színház igazgatóságával kötött szerződésemet, melly szó szerint fordítva ekkép hangzik: Szerződés színházigazgató Bartay ur 's Vieuxtemps II. között. 1) Bartay ur leköteli magát, 14—16 nap leforgása alatt négy, a' magyar nemzeti színházban adandó hangverseny elrendezésére, mellyekben Vieuxtemps ur magát hallatni fogja. 2) E' négy, bérszünetben 's felemelt árokkal adandó hangverseny egész (brutto) bevétele felosztatik úgy, hogy egyik fele Vieuxtemps urnak essék, másikkól pedig Bartay ur minden költséget fődözni köteles legyen. 3) Vieuxtemps ur fentartja magának, hogy azon esetben, ha a' re' első jövedelem fele legalább 300

pgő főt nem lenne, ezen szerződéstől visszaléphetessen; valamint szinte ennek megszüntetése azon esetben is, ha feltételei meg nem tartatnak, magától értetődik. Január 19kén 1843. Vieuxtemps, m. k. Bartay, m. k. Hogy ezen szerződésben azon feltételről, mellynek megszégéséről vádoltatam, mintha t. i. hangversenyeimet csak a' magyar színházban ígértem volna adni, szó sem foglaltatik, világos; sőt ki a' szerződés egyes pontjait figyelemmel olvassa, át fogja láthatni azt is, hogy illy feltétel a' szerződés 3dik pontjával világos ellenkezésben áll: minthogy a' magyar színház igazgatósága nem tudhatá, fogé olly részvétellel viseltetni irántam a' tisztelt közönség, 's meglátogatandja é olly számmal hangversenyeimet, hogy a' bevétel fele a' kikötött 300 pgő frtra rugjon; én pedig ellenkező esetre (ha t. i. a' fél jövedelem 300 pgő forintot nem lenne); fentartván a' jogot visszaléphetni a' szerződéstől 's így természetesen másutt adhatni hangversenyeimet. Jogositva érzéven tehát magamat e' szerint négy hangversenyadás után máshol kezdeni előadásaimat: annyival kevesebbé tartattam vissza olly ajánlatuk elfogadásától, mellyek nekem kedvezőbbeknek látszottak, mennyivel kevesebbé gyaníthatam, hogy ezen lépésem által a' közönség nézeteit sértendem; 's mennyivel inkább tudtam, hogy azon művészek, kiknek eddig szerencséjük volt Pest városa t. közöns. előtt föllépnetni — maga a' híres művész Liszt Ferenc is — nem kizárólag a' magyar színházban adák hangversenyeiket, és a' közönség rosszszalását magokra mégsem vonták. Ez azon nyilatkozat, mellyel a' tiszt. közönségnek 's enmagamnak tartoztam.

Vieuxtemps.

A' hangásze-gy-e-s-ü-l-e-t Kedden febr. 28d. a' redoutteremben, a' mult évi köztetszést nyert hasonló társasági táncvizsgálat adand, mellyet ez idén is a' legkéjelmeseben kielégítőnek remél. Az ezen társas mulatságban résztvenni kívánók kényelmére az igazgatóság olly rendelést tett, hogy a' belépti-egyek egyesületi pénztárnok Klausz A. L. urnál a' városi színház épületében is váltathassanak.

Felszólítás a' Pesten felállítandó protestans főiskola ügyében. Épen két éve már, hogy a' dunamelléki reform. egyházkerületnek a' pesti főiskola tárgyában felhatalmazott választmánya e' nagy és fontos ügyben felszólítását közrebocsátá, és felszólítá' h'itorsosít: nyujtanának áldozatot, egy nevelő intézet alkotásához, mellynek talapzata a' haladott kor igénye' legyen, 's kup-ablakán át végig derítse minden termet a' polgárisodás nap melege; alkotásához egy intézetnek, melly az életet és miveltséget a' tudománnyal közvetíttesse 's a' bizalomnak zálog-jel legyen, hogy a' protestans magyar a' nemzeti élet középpontjából parlagi t'erre kisorsítva nincs, 's mintegy külvárosi darabosságra kárhóztatva már nem lehet. — És felszólítja minden honpolgárt: nyujtaná segédkezét egy olly intézet alkotásához, melly hatalmas egy tényező leend, hogy a' magyar honnak fővárosa mint kell és illik magyarrá legyen; és felhívá segélyre az emberbarátokat, kiknek szívökhez a' felekezetség szűkeblü érzete nem férkezhetik, kik az emberben a' testvérét szeretik, az emberinem közös istenét akármely templomban imádjá bár, kik tehát tudják, hogy a' ki embert növelni segített, az emberiség isteni czéljának áldozott, 's dicsőítette a' mindenható. —

És a' főiskola ugyan még nem áll, de a' felszólítás még sem maradt sükeretlenül. — Szép a' lelkesedés lángmelege. Teremt az, — mig a' kitűrés méhszorgalommal csak alkotni tud; de fa nem nöhet, gyümölcs nem érhetik egyetlen éjnek átfordultán, 's hol a' czél ollyan, hogy hozzá máról holnapig jutni nem lehet, ott a' kitűrés szelid buzgalma talán még biztosabban czélhoz vezet, mint az ellobbanó lelkesedés. — 2438 részint aláírási ív, részint adakozó könyvecske közül (mellyek beküldetésének határideje még kitűzve nincs) a' nyomtatásban szétküldött 2 iv „K i m u t a t á s“ szerint önként 293 küldetvén be; ezeken már is 51,952 pengő forint van aláírva, — az azótai beküldések itt még számításba nem jöhetvén.

És ha megemlékezünk azon pártfogásra, mellyre ügyünket a' hatóságok méltaták, ha végig tekintünk az aláírók névsorán: lehetetlen magasztos örömet nem éreznünk, hogy isten kegyelme olly időszakot érnünk engedé, midőn a' v a k buzgóság ideje lejárt 's ember embertől, honfi honfitól vallás-különbség miatt testvéri jobbát nem tagadja meg. — És ha már ezek szerint a' fogalmazott tervhez hű csatlakozás, az aláírók haladása 's az ügy-vezető választmány egyéb előkészítő lépései nem hagynak kételkedni, hogy a' szeretet indulata, mellyen ez ügy reménye feneklik, hitünek meg nem hiusítandja, van egy ha-

talmas eszme, mellyet a' pesti reform. főiskolának indítványa kelte fel, mellynek fölvilánását a' magyarországi protestantismus ihletes magasztaltsággal fogadá, 's a' sokat hányatott hon, melly annyiszor érezé a' szakadozás átok-ostorát, őszinte helyesléssel üdvözlé. Értjük a' protestans két testvér-felekezet egyesülésének eszméjét; melly — ha férfias akaratunkhoz isten kegyelmes áldása járul, — a' magyarországi protestantismusnak a' mint régi vágyát teljesítendi, úgy jövendője épületének köszirt — alapul szolgálhatand.

És az isteni gondviselés ugy akará, hogy azige, — az unio igéje, — mellyet a' pesti főiskola tervezése kelte fel, legelőször is azon főiskolában lépjen életbe; 's a' testvér két egyház egybeolvadása, mellyet mind ketjük egyetemes egyházi gyűlése a' szentesítő „legyen“ szóval már megpecsételt, ép ezen főiskolában lelje megtestesült magkövét. — Igen is a' tervezett főiskola, mellynek létesítése végett h'itorsosink, honfitársaink 's minden emberbarát részvétét ezennel újra 's növekedett reménnyel erősült bizalommal felhívjuk, nem csak a' reform. főiskola többe; 's mi kik e' részvétért esdeklő szótát emelünk, már nem csak a' dunamelléki ref. egyházkerület választmánya vagyunk; hanem az egyesült protestans választmány szól a' házához, szól h'itorsosihoz im e' sorokban, 's pesti protestans főiskola az, mellynek ügyében szónkat emeljük.

Vannak dolgok, miknek egyszerű neve erősb meggyőződést képes gerjeszteni, 's hatalmasb üsztön az ép kebelnek, mint az ékes szó minken üsztöne. Illyenek véljük imez ügyet is. Azt tehát azon szent hittelajánljuk a' köz részvét pártfogásába, hogy mind azok, kik már eddig is áldozat-készséget bizonyítának, áldandják velünk a' gondviselést, melly eldarabolt erőnk egybeforrásának reggelét immár felhozta reánk; kik pedig az ügyhöz járulni tartózkodtak, mivel a' terv kiviteléhez talán érő bizalmuk nem vala, most immár meg nem tagadandják részvétüket; miután ha még volt valamire szükség, mi a' kivitel reményét bizonyosságra emelje; az egyesülésünkben még a' legkétkedőbbel is minden bizonnal feltalálandják. —

Minek bővebb kezességeül örömmé válik ügyün barátait egy lényeges állapotásról értesíteni. Kezdetben ugyanis, midőn az első aláírási ívek szétbocsáttának, a' pesti főiskola ügyében felhatalmazott választmány az aláírókat biztosítani kívánván, hogy áldozatok nem leend haszontalan, kijelenté, miképen az alapítványok kamatjai 's a' többi aláírások csak akkor lesznek befizetendők, ha a' tervezett 250,000 pgő frt egészen aláírva 's a' főiskola létesítése biztosítva leend. — E' biztosításnak czélja világos, tudniillik az, hogy mit az ember-szeretet növelésre, még pedig nem másutt, mint pesti főiskolábani növelésre szánt, az használatlanul nem heverend, hanem valósággal e' czélra fordítatandik. Most tehát midőn az egyesülés a' már aláírással által előbb biztosított erőt annyira növelé, hogy a' törvényes előzvények kieszközlése után, a' tervezett főiskolának nemcsak eleme, alsóbb 's közép osztályait azonnal létesíthetnek, hanem a' felsőbb osztályok létesítését is tettelegesen megkezdhetnek; az alulirt választmány abban állapodott meg, hogy mihelyt a' tanítási rendszer iránt bejött derék pályamunkák egybevetéséből a' főiskola egész szerkezete kidolgoztatván, annak felállítására ő felségének kegy. jóváhagyását a' törvény értelmében megnyerni szerencsénk leend, már összegyűlt 's még időközben gyüldendők reméllt erőnkhez képest a' pesti protestans főiskola felállításához 's fokokinti megnyitásához a' zonnal valósággal hozzá fogandunk; minélfogva az aláírással eredeti lényeges föltétele, t. i. a' tervezett főiskola megindítása teljesülvén teljes bizodalommal reményljük, hogy tervünk nagy lelki pártfogói között nemcsak senki nem akadand, ki ígéretének beváltását a' 250,000 pit utolsó fillérének is begyűlésétől felüggesztené; sőt mindenki sietend aláírásának haladéktalan beváltásával a' főiskola megindításához; mint nemcsak eredetileg tervezett, hanem azt jóval meg is haladandó pénzalap begyűjtésének legsükeresb eszközehez hozzájárulni.

Azonban. habár szentségtörésnek tartanak is hinni, hogy akadhasson ember, kinek a' tervezett főiskola iránti jóakarátját az egyesülés magasztos eseménye meghűthetné, azon egyesülésé, mellyben a' magyarországi protestantismusra 's a' szakadozott hon érdek egységére annyi áldásnak magva csirázik, sőt erősen meg vagyunk győződve, hogy ez a' már létező rokonszenvet csak élesíteni képes, hol pedig még nem volt, teremteni fog, mindazáltal sem hazánk sem

főiskolának in-
át a magyaror-
tsággal fogadá,
or érezé a'sza-
el üdvözlé. Ért-
egyesülésének
khoz isten ke-
szági protestan-
di, ugy jöven-
matand.
á, hogy az ige,
főiskola tervezé-
ban lépjen élet-
sa, melyet mind
szentesítő „le-
ezen főiskolában
s a tervezett fő-
rsosink, honfi-
tét ezennel újra
mmal felhívjuk,
mi kik e' részvé-
n csak a' du-
ányára vagyunk;
ány szól a' ha-
ban, 's pesti
lynek ügyben
ü neve erősb
lmasb ösztön az
öszlőne. Ilyen-
on szent hittela-
ogy mind azok,
onyitának, ál-
ldarabolt erőnk
zta reánk; kik
mivel a' terv ki-
a, most immár
utánha még volt
ét bizonyosság-
legkétkedőbbel
mé válik ügyün-
esíteni. Kezdet-
szétbocsáttatá-
mazott választ-
g, hogy áldozat-
miképen az a-
ások csak akkor
50.000 pfgó frt
se biztosítva le-
tudniillik az,
még pedig nem
létre szánt, az
alósággal e'czél-
egyesülés a' már
annyira növelé,
lése után, a' ter-
bb 's közép osz-
felsőbb osztá-
hetnök; az alul-
g, hogy mihelyt
k pályamunkák
ezete kidolgoz-
k egy. jóváha-
rni szerencsénk
ben gyülemőnek
otestans fő-
gnyitására a-
minélfogva az a-
a' tervezett fő-
zodalommal re-
ártfogóji között
tének beváltását
yülésétől fellüg-
sának haladék-
dításához; mint
azt jóval meg is
sikereseb eszkö-
t tartanók is hin-
rvezett főiskola
gasztos esemé-
mellyben a' ma-
szakadozott hon-
agva csirázik,
y ez a' márlé-
hol pedig még
nem hazánk sem

szent célunkhoz nem illenek mások akaratját az er-
kölesí kényszerítésnek még csak árnyékával is illetni;
miután tehát eredetileg nem egyesült azaz protes-
tans, hanem csak reform. főiskolára történt a' felszó-
lítás: ezennel folyó évi június hónap 10dik napját olly
módon tüzzük ki nyilatkozásra határnapul, hogy ha
találkoznék az aláírók között, ki a' pesti reform. főis-
kolának protestans főiskolává fejleménye miatt
aláírását visszavonni akarná, azt a' kitett határnapig
az alulirt választmányhoz alkalmlilag vagy bérmentesen
küldendő levél által bátran kijelenthesse; a' ki azon-
ban a' kitett módon nem nyilatkozik, annak min-
denkitől alapos reménnyel várt hallgatása törvényes e-
reji megegyezésnek fog vétetni, 's így általunk min-
den intézkedés, mint minden további aláírás is a' pesti
protestans főiskola számára történendik.

Emberi értelem, 's a' dolgok fogalma egy mintá-
ra mind nem szorítható, 's azért lehetnek, kik a' pesti
protestans főiskolára nem azon rokonszeny-
vel gondolnak, minőt minden honpolgár keblében tenyészni
ohajtának: de van még is egy a' miben remélljük minden
protestans, 's ki ez ügyet a' protes-
tantismus szempontjából tekinti, velünk kétségtelenül
egyet ért: 's ez az, hogy a' magyarországi protestan-
soknak nincs becsesebb kincsök, mint ama törvényesít-
sített jog, miszerint iskoláikat önmagok rendezik és
kormányozzák; — ezen megbeesülhetlen jogot a' mag-
yarországi protestantismus cserébe semmi engedélyért
nem adhatja; ezen jognak — egy protestans főiskolá-
nak épen Pesten a' haza szívében felállításával —
gyakorlatára hinak fel a' nevelés igényei 's velök a'
hon- és nemzet-szerelem; ez viszhangot keltend polgár-
társaink, hirtsorsosaink nemes keblében, 's azis-
teni gondviselés, mely napjainkban ép ezen terv ál-
tal kelté fel százados sirjából az egyesülés igéjét, az
emberi nagylelkűség bőkezű áldozatiban nyilatkozan-
dik. Kelt Pesten 1843ik évi febr. 19kén a' pesti pro-
testans főiskola létrehozásában munkálkodó választ-
mány, névszerint: Teleki Sámuel gr. elnök, Próna
Albert b., Ráday Gedeon gr. és Fáy András helyettes
elnökök. Ágoston József, Bakos Ambrus, b. Bánffy
Pál, Bajkay Endre, Báthory Gábor, Benyovszky Pé-
ter, Dobos János, Dobos József, Erdélyi Ferencz;
Fáy György, Fényes Elek, Fitos Pál, Fogarasy Ján-
os, Ilkey Sándor, Kapezy Tamás, Karika János, Keck
Dániel, Kossuth Lajos, Madarassy László, Magyar
Kossa Samuel, Markos Pál, Melezer János, Nagy
István, Nyáry Pál, Patay József, Polgár Mihály, Ré-
ső Ensel Sándor, Sárközy Kázmér, Schedius Lajos,
Szabó Károly, Székács József, Szekrényessy Endre,
Szeles Sámuel, Szilassy György, Tatay András, Taub-
ner Károly, Török Pál, Vajda Péter, Varga Soma,
és gr. Wartensleben Ágoston választmányi tagok. —

**(Tudnivalók a' f. 1843dik évi augusztus
21kén Pesten megnyitandó második ipar-
mükiállítás iránt)** — Vége. — 5) A' szoros ér-
telemben vett művészet tehát, valamint a' földmive-
lési anyagok is, az iparmükiállítás körébe nem tartoz-
nak, azonban az egyesület ohajtja 's egyenesen kí-
vánatosnak nyilatkoztatja, hogy a' már tökéletesen
kész iparművekhez, ugy mutatóanyagok a' nyers anyag-
ból, melyből készültek, valamint az iparművek is
készítésük különböző fokain hozzá mellékeltesenek,
miszerint az ipar általi átváltoztatásnak egész men-
telét mintegy tükörben látni lehessen. Így például a'
kiállítás céljának megfelelően, ha a' beküldendő vá-
szonhoz, vagy kötél-művekhez a' len, 's illetőleg
kender, töretlenül, törve, ecselve, és a' fonal;
posztóhoz a' gyapju, vasöntvényhez a' nyers vas, és
a' vaskó, finomított cukorhoz a' répa, ezukorliszt,
szörp 's a' t. porcellánhoz a' föld használt nemei,
és így tovább hozzá mellékeltesenek; egyszersmind
a' mennyiben a' kiállító érdeke nem akadályozza,
vagy írásban, vagy legalább szóval a' bejegyzéskor
érintés adatnak, hogy a' nyers anyag hol találatik
vagy hol, 's ki által természetelt. 6) Minden kül-
demények bérmentesen beküldendők, 's L a n d e r e r
Lajos urhoz (Pesten hatvani-uteza, Horvátház) in-
tendő. A' levélborítékra e' szavak följegyzése ké-
retik: „a' magyar iparmükiállítást illető”. Ha ugyan-
azon személy több tárgyat küldene be, akkor hoz-
zájuk számokkal ellátott jegyzék melléklendő, min-
den esetre pedig a' készítmény műtani neve a' bekü-
ldendő vagy a' bejegyzéskor szóval előadandó. 7) Az
egyesület ugyanazt, hogy a' kiállító és műhelyének,
müparuk terjedelmét 's egyéb ismertető adatait a'
beküldéssel együtt okvetlenül közöljék, mulasztal-
lan föltétlenül nem teszi, mivel lehetnek, kik ezeknek
felfedőzését érdekekkel ellenkezőnek találhatnák;
mivel mindazáltal a' honi müpar statistikájához ada-
tokkal birni nagyon kívánatos, más részről egy vagy
más műnek, különösen a' gyári készítményeknek ér-
demét, a' gyártás-módszer tökélyének és sikerének

ismérete nagyon növelheti, 's lehetnek gyárművek,
melyek nem jobbak ugyan más hasonló készítmé-
nyeknél, de még is különös kitüntetés érdemelnek,
mivel talán olly új találmány módszer utján készí-
tetnek, mely szerint hasonló mennyiségű 's minem-
ségű nyers anyagból több 's olcsóbb iparmü gyártha-
tó, az iparegyesület minden esetre igen kedves dolog
gyanánt veendi, hogy a' kiállító urak műhelyeikről 's
gyáraikról mindazon adatokat, miket érdekeik sérel-
me nélkül nyilvánosságra tehetni vélnék; nemkülön-
ben árjegyzékeiket, ugy azt is, hogy hasonló áron
mennyi hasonló mineműségű árukra fogadhatnak el
megrendeléseket, az iparmükiállítást rendező választ-
mányal közölni fogják, 's különösen mi az, mit mű-
veik érdemének megbírálatánál a' mübírák által meg-
vizsgáltatni's ne talán jutalmazásnál főképen figyelem-
be vétetni kívánának. Az olly adatoknál azonban a'
csalhatlan igazság annyira megkívántatik, hogy ha
ne talán az olly adatok a' jutalom-kiosztásnál okul vé-
tettek volna, ha barmikor is későbbben bebizonyosod-
nék, hogy a' kiállító az egyesületet szándékosan ho-
mályba vezette, vagy külföldi művet honi gyanánt 's
mint magát adta volna fel; a' nyert jutalom az illető
fél előleges kihallgatása után, vissza fog vonatni,
's visszavonása minden honi hírlapban közönséges-
sé fog vétetni. A' kik árjegyzékeiket beküldik, az ha
kívánják, kiállított műveikhez fog mellékelteni. 8)
Minden beküldött tárgyról a' beküldő nyugtatóványt
kap, melynek előmutatás mellett saját személyére
nézve szabad bejárása van a' kiállítási teremekbe. 9)
Olly tárgyra nézve, melyek nagyobb helyet foglal-
nak el, például zongorák, kocsik, nagyobb szerü
gépek 's butorok 's a' beküldő megkéretik, ne
terheltessek Landerer Lajos urat bérmentesen a' be-
küldés idejéről 's a' küldemény nagyságáról eleve
tudósítani, hogy a' megkívántató helyről a' rendezés-
nél gondoskodhassék. 10) Azon készítmények és gé-
pek, melyeknél különös felkészítés vagy összeállít-
ás szükséges vagy a' beküldők, vagy avatott megbí-
zottjaik által fognak a' kijelölt helyen fölláttatni. 11)
Míg az iparmükiállítás tart, abból semmi kiállított
tárgyat elvinni nem szabad, 's így ha időközben elad-
tatnék is, csak a' kiállítás berekesztésével fog kiadat-
hatni. 12) A' beküldők vagy bizományosaik az ipar-
mükiállítás berekesztésével nyolcz nap alatt a' nyug-
tatóványok kiszolgáltatás mellett beküldeményeiket
visszaveendik. Különb mint hogy a' kiállítási ter-
meknek ki kell állítottatniok, az iparegyesület kényte-
len lesz a' vissza nem vett tárgyakat egy pesti bizo-
mányos kereskedőnek átadni és többé róluk nem gon-
doskodhatik és nem is felel. 13) Az iparmükiállítási
iroszobában a' pénztárnál egy pgo fortos jegyek fog-
nak árutatni, 's a' bejövendő pénzen becses kiállít-
ott művek vétetnek, 's a' kiállítás utolsó napján sors
által kijátszatnak, mely sorsjátéknál legalább
minden 25dik sorsnak nyerni kell. 14) Szögörü rész-
rehabilitatlan mübírálat nyomán jutalmazások fognak ki-
osztatni, melyek arany, ezüst 's bronz emlékpénzből
és dícső oklevelekből állanak; mik ha lehet nyom-
ban a' kiállítás berekesztésével ünnepélyesen adat-
nak át, vagy legalább a' jutalomosztás eredménye a-
zonnal közhírré tétetik. 15) E' végett az igazgató vá-
lasztmány még a' kiállítás megnyitása előtt müértő
férfiakból szakosztályok szerint bírákat választand.
Mindenszak 3 tagból álland. Ezen mübírák a' kiállít-
ott tárgyaknak ugy benső magánylagos, mint más ha-
sonneműek képesti viszonylagos érdeméről ítélnék,
's a' jutalom fokozata iránt is véleményt adnak. Itéle-
tekről a' jutalom határozó föbizottmányoknak okokkal
támogatott [motivált] írott jelentést teendnek; kívá-
natos, hogy minden szakosztályi tag külön írott je-
lentést tegyen, azonban minden szakosztály 3 tagjai
össze is ülhetnek 's a' többség véleménye szerint te-
hetik írott motivált jelentéseket; mely esetben azon-
ban a' kevesebbsegen maradt tagnak joga van
külön véleményét szintgy írásban beadni. 16) Az e-
gyesület igazgató választmánya 11 tagból álló föbi-
zottmányt nevezend, mely a' mübírák itéletei nyom-
án magasabb statusgazdasági tekinteteket is figye-
ve, a' kiosztandó jutalmakat elhatározza. A' jutalom-
osztó föbizottmány tagjaivá az igazgató választmá-
nyon kivüliek is választathatnak, 's ugy ezen bizott-
mány tagjaivá nem választathatnak. Ha ollyaski vá-
lasztatnék akár mübíróul, akár jutalomosztó biztosul,
ki maga is a' kiállító közt van, csak ugy vállalhatja
el a' megbízást, ha magára nézve a' jutalomérti ver-
senyzésről lemond. Az iparegyesület reméli, hogy a'
tapasztalásból vont tanúság nyomán megállított sza-
bályok a' közhasznú vállalata iránti bizodalmat, mely-
lyel már első alkalomkor is találkozni szerencseje
volt, nagy mértékben növelni fogják 's azért a' honi
müpar minden rendű képviselőit njolag is bizodal-
masan felszólítja, hogy a' kitűzött célhoz minél ter-
jedtebb részvéttel járuljanak: a' honi müpar minden
barátját pedig megkéri, hegy ezen felszólításra a' kö-
rébeni iparműveket figyelmeztetni, 's őket müparos
tehetségeik kitüntetésére hathatósan buzdítani mel-
tőztassanak. Kelt az iparegyesület igazgató választ-
mányának 1843ki febr. 10én tartott üléséből.

Megyei közgyűlések.
Győrmegeyi közgyűlés. Megyei közgyűlésünket
január 9én kezdvén, csak 27kén végeztük, mert a'
mult évi jegyzőkönyvek felolvasatása, sok időt fog-

lalt el; 's a' közbejött Rábaszabályozási tanácskozás
miatt is szünetet kelle tartani. Csak röviden fogom tár-
gyait említeni, nehogy hosszas sorozgatások unalmat
okozzanak haszon nélkül. Többféle megyei levelezé-
sek országgyűlési választmányunkhoz utasítottak, a' mi
érdektelenebb mindennapiság, hogysem elszámításuk
kivátnatnék. De tudomásra méltó, hogy e' közgyűlé-
sen az ujjab sarjadék erőteljesen föllépve igyekezett
a' közdolgokban jelentőséget kivíni. Egyesült erő so-
kat tön, 's bár a' hosszas vitatkozás némi unatkozást
láttatott némelyeken, még sem hangzott el a' szó siker
nélkül; sőt a' kitarás barátokat szerze, kik már ed-
dig is tiszteltettek a' nyilvánosság mezején, de visz-
hang hiánya miatt keblök érzelmitt jobb idők reményi-
ben rejtve tarták. Egy nagy lépés történt nyilvános
életünket illetőleg: eredménye a' kifejtett uj erőknék.
Győrmegeyében mindedig csak a' közgyűlés végeztével
tudtuk, minő közérdekű tárgyak fordultak elő; 's így
sokszor rövid conclamatummal történtek határozatok,
mert az egész megye — pedig ez bizony szögyenre méltó
elhanyaglása volt saját jogainknak — nem tudhatta,
miről fog tanácskozni; ez pedig vagy azt okozta: hogy
kevés volt a' részvevő, vagy azt, hogy a' tárgyak kel-
lő kifejtés nélkül — a' mint első tekintetre mutatkozta-
k — rövideden nyugalomra bocsáttattak. Most a' több-
ség azt végezte: hogy az országgyűlési tárgyak körül
munkálkodó választmány tanácskozásának napja előleg
a' megyeház kapujára teendő hirdetvényben jelentessék;
's hogy e' választmány jegyzőkönyve, valamint a' köz-
gyűléstől közgyűlésig érkezendő mindennemű levelek,
parancsok, tudósítások, másolatban a' megyei íróte-
remben közszemléltetés végett előleg kitétessenek. —
Ezután a' már egy ízben megpendített nemzetörség fe-
lett volt szóváltás 's vitatkozás. Alkalmat adott reá Nóg-
rádnak az éjszaki hatalom terjeszkedése miatt legfel-
sőbb helyre tett 's pártoltatás végett közzött felírása. E'
megye is felíratt határozott, azon hozzátétellel: hogy
a' czélszerűnek találandó rendszer támogatásához a' Rk
nem késendnek kifejtendő erejüket áldozni. A' kifejtendő
erő: a' nemzetörség, melynek eszméjét a' már rég-
óta szándéklott insurrectionalis gyakorlatokéval egye-
sítve jeles választmány fogja kidolgozni 's a' megye
országszerte közzétetni. Szabad é hinnünk: hogy az
imént „vérünk erősítésére“ czéltottak, a' hazában
viszhangra találandnak? Adja az ég! ne kelljen remé-
nyünkben csalatkozva, a' legutóbbi nemesi felkelés-
nek Györhöz igen közel fekvő csatatérén, ujjab hason-
ló emlékekre készülnünk. — De ezekről áttérve egy
szép jelét mutatjuk fel a' kibékülésnek. Tudja a' haza,
mi történt Györött mult májusi napokban; midőn sok
kebel elvérzett a' tisztválasztás folyamán, 's midőn —
bár nem zenge az ismert marczali — mint Pesten kiál-
tozták — még is az izmok feszülten állottak már majd
majd kitörők, tanusítani: hogy a' nép szendergő orosz-
lán. A' tisztválasztás után tett nyomozások tehát mos-
tani gyűlésen értek véget; 's ez abból áll: hogy a' me-
gye Rendei ezen pártkedv-szulte's csakugyan utóbb is
kevés valóra vezető vizsgálatokból félrevertették 's a' vád
alá hurkoltakát egyenesen fölmentették. Ez a' pártokat
némileg egybeolvasztá, 's hinni szeretjük, hogy a' jövő
választásoknak is irányt adott. Mely nagy jelentőségű
tárgyakon kívül említés érdemel, hogy ez alkalommal
a' mult évi, ha nem csalatkozom, szeptemberi közgyű-
lésben — előfordult kérdés: hogy az 1836ik évi 6dik
törvényozikk 'hazalói' alatt kik foglaltassanak? több e-
rővel vitatattván, ollykép világsítottatott fel: hogy a' kik
megyei föbíróul a' fölül: miszerint nyitott bolttal sehol
sem bírnak, bizonyítványt nyernek, 'hazalók' neve-
zete alá esnek. Egyebet nem említnék, nehogy hosz-
szuságrul vádoltassunk, 's mind a' mellett is a' nyilván-
nyosságra nem tartozókat soroljunk elő. Közgyűlé-
sünk folytában január 24kén tartott Soprony és Györ
megye választmányinak az e' végre nevezett k. biztos ur
elnöklete alatt itt a' Rábaszabályozás föllői tanácskozása.
Megtökintettek a' fölmérések, tervek 's költségvetések.
Mindegyik választmány tulajdon megyéjének költségét
kivánta kevesbítettetni, 's az eredmény az: hogy subde-
putatio vizsgálja meg a' költség-felosztást 's kire minő
mértékben aradó hasznot? 'sat. 'sat. És még miről szól-
junk? Ha tetszik a' magyar játékszinrül. Györben éven-
kint — mint már e' lapokban iratott — a' magyar szí-
nézet 4 hónapra egy társulattól 2000 pengő forintot
's 16 jutalomjátékot nyer. Az 1841dik évre Fekete
Gábor igazgató vállalkozott színész társaságával, ki
azonban 1842ben, hosszas volna elmondani, miért —
nem nyere el a' biztosítást; 's az egylet a' Komáromi Sá-
muel és Szákl József igazgatása alatti társaságot bizo-
sítottá; kik 1842ki october elejétől épen maig, be-

végezték a' kikötött 56 szini előadást 's elnyerték szerződésileg kötött díjaikat; általánosan elmondhatni: hogy a' közönségnek sok kellemes időtöltést szereztek. Szatmáriné, Berzevicziné és Szilvási Eszter kitünőbbek a' hölgyek közt. Az elsőnek sokszor kellemetlen orrhangjai zavarják különben igen ügyes játékát. Berzevicziné a' kaczer szerepekben jó, Szilvási Eszter szép külsején kívül a' büszke 's indulatos szerepekre nagyon alkalmas, 's bármely társaságnál e' szakban szerencsét teend. Kár hogy kellő figyelem arra: ki minő szerepre alkalmas? nem mindig fordítottatott. Férflak közt Hegedüsről csak dicsőretet mondhatni. Egressy Gáb., Lendvay, Fánccs és László után őt ismerem elsőnek a' magyar színművészetben; Komáromi sok oldalú színész, színpadon otthonos; Száki sokat haladt, és énekel is. Szigeti jó reményeket nyújt. De igazat szólván, a' szereptanulás több ízben igen ajánlható volt művészeknek; 's ha e' részben fogyatkozás nem leend, ugy Komáromi és Száki társasága még egy ügyes hölgygel 's egy fiatal férfival növelve bátran síkra szállhat. Kezdő volt e' társaság, 's a' közönség eléggé méltánylá igyekezeteit, mert K. és Sz. urakkal az egyet 1843ra is szerződött 's ennek értelme szerint a' magyar színészet Győrött jövő szeptember 3kán kezdődvén négy hónapig tartand. Reméljük, hogy a' szomszéd megyék lelkesbjei közremunkálának egy kezdetben már kielégítő társaságnak az év többi hónapjaiban leendő biztosítására. — Végre szólanunk illik az olvasó társaságról. Ez évben 240re növekedett már tagjai száma. Czélja csupán olvasás. Hetenkint két ízben könyvek adatnak a' tagoknak a' társasági könyvtárból, mely 1700 kötetből áll 's évenként növeltetik. Itt a' közélet viszonyai által emelt falak ismételtenekké lesznek, mert minden tag egyenlő 's mondhatni e' szoros egyesülés már sok jót szült 's fog hozni még közénk. De máskor bővebben majd.

Veszprémi közgyűlés. Veszprém febr. 12én. — Évnegyedes rendes közgyűlésünk f. hó 6án vette kezdetét. Teremünk fuladásig tömve 2—300 cortes által a' kardos status hatalmasan körülfogva, tetőtől talpig megreszkettelve. 9 órakor elnök alispán szíves üdvözlése mellett megnyilt a' közgyűlés. Felolvastattak az országgyűlési utasításokkal foglalkozó választmány jegyzőkönyvének 34 és 35ik pontjai, nevezetesen a' házi adó és ösiség dolgában tervezett javaslatok. A' választmány az adót subsidiumkép — csak három évre és egy részben tervezé elfogadtatni. De ez sem tett most. Megnyiltak a' hivatalvágy és önzés köszörlülte torkok — mert a' jelen volt köz nemesség bizony nem tulajdon ösztönéből cserélte föl az eke szavát a' zöld asztallal — 's harsogott a': nem fizetünk nem adózunk — 's csak egy kis idő múlva és egy kis fáradsággal juthatánk csendhez. Egy jeles táblabíró ur volt először följegyezve a' szőlők közé 's vágyva nézett sok hű szem ellenébe 's feszült kíváncsisággal függtek szemek az érdemes férfian, kinek szabadelmüség 's igazságszeretete — mely kettő elválatlan — nálunk köztiszteletű. 'S ő mint bizonyos uradalmak ügyvédje és képviselője kijelenté, hogy a' dolgok jelen állásában és körülményink közt — mig az adóval viszonyosságban levő előzvények közül sok úgy van, mint nem kellene és sok nincsen úgy mint kellene — a' házi adónak nemesség általi viseléséhez nem járulhat 's hiszi hogy a' nemesség sem feledendő 8 százados alkotványát épségben megtartani... És lön ismét harsány: nem fizetünk, nem adózunk. Kis idő múlva ismét csend... És kérdé valaki: hol van itt az imént nyilatkozott szónok által nevezetett gróf, hol vannak te 's t v e r e i? áll e nálunk a' képviseleti rendszer? És a' választmány igen számos tagjaitól, kik absoluta majoritással tevék javaslatukat, emelkedett é hang annak támogatására? és az az intelligencia — a' kardosok általában — kik mint gazdagabb prókátorok és ügyes capitalisták (kik szeretnek is tudnak is calculálni) kiszámították az adó mellett állottak mint 5: 1hez — kiszállottak e' pálya fővényére hogy mint négy szem közt — otthon — a' deputatióban — egymás előtt — szünetnélkül hallók — hogy mint illik vala, megmagyarázzák a' rész verseit — a' kérdés igazságos létét — kifejték a' tárgy állását — megkedveltesék a' csak elfacsart értelemben olly vissza ijesztőnek tetsző dolgot 's legfőképp még a' legrosszabb esetben is és szigorú köteleesség szerint hogy meggyőződésüket szabadon kimondják 's lelkiösméretük vádjainak terhétől mentesüljenek? Conticuere omnes intentique ora tenebant. Hisz mindnyájan csak nem akartunk köv etek és hivatalnokok lenni? Az elnök kijelenté: hogy miután e' tárgyban nyilvánosság félre nem ismételhető több-

seget vesz ki 's privative is számos nemes helység jelentette nála elhatározott szándékát, hogy ők nem adóznak, kötelessége ezt a' többség határozatának nyilvánítani: a' házi adó elfogadásához nem járunk. És ezzel az adó kérdése be lön fejezve. Zengetta a' vivat 's a' sok pro et contra betanult beszéd maradt ad graecas Calendas. Agitator uraim! ez önök műve volt. Nyuljanak keblükbe, tegyék kezeiket szívökre, ha van, emeljenek ember előtt, hogy honunk legszentebb érdekeivel olly könnyelműen játszottak 's ezeknek bírálul olly incapax és incompetens itélőket léptettek föl — legyen önöknek jutalmul egy egy nobile officium majdan azon időkben, midőn törvény rovandja szűz vállakra az adót 's önöket ennek behajtót legméltóbban sujsa a' most szájkó módra betanított: nem adózunk, nem fizetünk. — Következett az ösiség és egy oratio a' desperatio göresös vonaglással és egy halálos örvény szélén küzdőnek utolsó erőfeszítésével írta a' P. Hírlap — didactice szerkesztve 's figyelmeztetve köznemesinket hogy bár ők nem értenek ehez, de hever többek ládája fenekén sok penészes levél, melynek erejével, ha majd a' család valamelyik sarjadéka megensurázva haza kerül, sok szegény nemes Ergerberger és Gurgeltauber uraimékat pompás palotáikból könnyen kiléptetheti. És ettől akarnak megfosztani? Ez fontosabb mint az adó, — mert ezen már túl valánk, — vele közvetlen kapcsolatban van 'stb. Határozat: az ösiség fentartása pártoltatik. Jött ezután a' majoratusok kérdése. Már erre a' tömegnek instructioja nem volt — vagy tán jó volt — a' teremben levő nagy melegség 's kifejtett gőzök és gázok sokat kiűztek, — vagy mivel utóbb megszokás által a' legidegenebb elemek is rokonulnak, a' tömeg hagyá magát capacitáltni és mi capacitálók 's így kiálta néhány az adó 's ösiség maradjon, a' majestasokat el kell törteni. És határozatilag is így lön és elestek de nem a' majestasok hanem a' majoratusok. És ez mind egy rövid óra alatt — mert Magyarország pillanatai drágák. — Közgyűlésünk folyvást tart. Több nekünk igen érdekes tárgy jött ugyan szőnyegre, de nem országos érdekűek 's ezért hallgatok róluk még azért is mert odiosumok, melyekkel egy pár egyed miatt kikkel szomszéd nemes Soprony megye ajándékozott meg és egy másik miatt, mely Pest vagy Heves megyéből került hozzánk 's viszont még egy pár nobile fratrum miatt kik — 's ezt szánandó keserűséggel mondtuk — nálunk termettek — több idő óta vesződik egész megyénk. Egymást érik magistratusunk legkifogás nélkülibb eljárásai elleni vádjai, rágalmak. Szigoru rendelkezésekre lesz a' KK. és RR. szükség 's megemlékezni — a' vulnus immedicabile ense recidendum, ne pars sincera trahatur — ról hogy a' bajt orvosolja. 'S most kellene még a' Nemzeti Ujsághoz egy pár szót írnom f. h. 1én megjelent 9ik számában közölt jóslatért. Megrázkodtatá az nálunk minden jó és igaz belsejét mint egészséges gyomrot méregpohár e' de én nem tartom méltónak aljasságra észrevételeket tenni. H. K. J.

Ungy megyei közgyűlés. Mult hó 23án kezdett 's 26kán végzett évnegyedes közgyűlésünkben a' scontronknak már — tisztviselőinknek dicsőretükre legyen mondvá — kissébbül tömege után közérdekűbb tárgyakul: olvastattak 1) Egy exszolgabírónak még hivatala közben tett visszaéléseit érdemök szerint megdorgáló kir. leirat 's illő méltánylattal fogadtatott. 2) Szerémszékének az illyr anticonstitutionalis mozgalmak ellenében tett törvény és alkotványos nyilatkozatát magában foglaló levele; 's örvendetes tudomásul vétetett. 3) Zemplénynek a' külmegeyi borok bevitelle korlátoztatását tudató levelét, hogy azon édes hiedelmét — miszerint a' fenálló magyar harminczadok zsibbasztó súlya alatt is e' rendelet következtében borkereskedésünk jobb lábra állhatand — ne esökkentsük noha czélszerűtlenségéről meg vagyunk győződve, kihirdettjük. 4) Zabolcsnak az országos választmányok munkálatainak kinyomatását 's a' megyékkel meg országgyűlés előtti közöltetését — hogy a' megyék megvizsgálhatván azok iránt kellő utasítást adhassanak, 5) Pestnek a' hangászegyesület előmozdítását, 6) Tolnának a' fölemelt postabért, 7) Pozsonynak az országgyűlési szállások fizetését tárgyzó leveleik pártoltatnak, ez utólsóra nézve kinyilatkoztatván, hogy miután minden dolog tulajdonosának tartozik hasznót hajtani, megyénk RRei azt nem egyenesen rajtunk álló föltételektől felfüggeszteni nem akarják, 's fizetni készek bár hol tartassék is az országgyűlés. Január 30án kezdődött az országgyűlési utasítás kidolgozására megbízott választmány jelentése végett meggyezerte különösen kihíresztelt közgyűlés. A' fontolva haladás apostolai

— rendszeren követségre vágyók — kik már több hónap óta lakmározások közt hirdették a' nem fizetés és nem mozdulás evangéliumát. elesábitott követőiket csoportosan fuvaroztaták be megyénk székvárosába 's a' savanyuviznél megtelepíték. Kik is miután az itezével mért igébül megelégtültek, berohantak a' tanácskozási terembe, hol apostolaiak hátuk mögött vőnek helyet, hogy azok intéseit annál könnyebben felfoghassák. Azonban elnök alispánunk igen jól alkalmazott megnyitó beszédeben vélemény-türelme intvén a' RReket, darab időig mérséklék magukat. — A' fölvert tárgyak közt: az urbéri tartozások kényszerített megváltása tárgyában Biharmegye által javasolt törvénymódosítást a' tetemes többség fogantatba nem vehetőnek és jogtalanoknak tartván, nem pártolta, de igen a' törvényeknek vagy az országgyűlés vagy pedig e' végett küldendő választmány felügyelése alatt Pestmegye értelmében leendő kinyomatását. A' zsidók és cigányok polgárosíttatni fognak, az elsőbkek hittanainak kiküldetése, az utóbbiakra nézve pedig az 1791ben kiküldött országos választmány munkálatainak tárgyalás alá vétele határozatván. Az ösiséget nem töröljük el, nehogy uralkodásformánk aristocratiai eleme democratiává változzék, az invalidatorius pörök eseteit azonban kevesíteni szükségesnek látjuk, valamint azt is, hogy majoratusok és senioratusok ne létezzenek. Nem nemeseknek megengedjük hogy zálogot 32 évre szerezhesenek 's hogy hivatalokat a' biróiak kivitételével viselhessenek. Adózni pedig egy krajczárt sem akarunk. A' többiről jövő postán. Nem mellőzhetem mindazáltal érintés nélkül el azon gyalázatos ingerlést, mit még a' tanácskozások alatt is sokan elkövettek, kik közt valami Lábas nevű reform. lelkes is vala szemlélhető, ki hivatalos állása lealacsonyításával 's a' szereteten alapított isteni vallásnak — mit száján pengel — kigúnyolásával a' véleményszabadság ellen corteskedni nem átalott, — mit még is közbevetőleg legyen mondvá az olly példa, miszerint legközelebb tisztujtáskor végebe vitt verekedésért egy iskolatanító azért mentett fel H. S. k. t. elnökle alatt a' papiszék által, mert nem mint tanító de mint nemes ember verekedett — né-melleyek előtt talán menteni fog; — nem mellőzhetem azon okszegénységet, melyben a' fenemlített apostolok okoskodásai sínylettek, 's mely száz még száz proteusi variation által alkotványfelforgatásban 's több illyes horzasztó visió tolmácslataiban határozódott, nem mellőzhetem végre azon neveléséges hetvenkedést miszerint némi tbiró kardjára útve a' rendes katonaság elosztását az adó ez általi megszüntetését sürgette 's a' honvédelemnek terhét saját magára és társaira tétetni kívánta. Valóban kellett is eszébe jut az embernek Esóp vadászatról irt meséje. S. S.

Arad. Febr. 19kén 1843. Korunk metyele az alacsony gyanúsítás. 'S természetes következményül ütögeti hydra fejét, mert a' megmérítés ideje fölhajnalott, a' szájkaszkodó szabadelmüség fényháza lepattant és a' meztelen maradt önzés mindenhez kapdok, csak-hogy deszkáját tagadja meg a' kárhozatos tespedés ellyuggadt árbozának. És a' tespedni akarók pirulva fordulnak el a' szemökbe sötét nap sugaraitól és a' gyanúsítás sötét zugába vonulnak, hogy rágalmi nyilatkat gyártsanak, megmérgezendők azon tiszteletre méltó buzgalmat, mit csak jó akarat, és nemes törekvés idézhet elő. Ekként tört egy fontolva haladó a' Világ 76dik hasábján: gyanúsítva az ifjuság azon egyedeit, kik a' köz ügyekben részvétet hazafiai kötelességükül számitják. Megyünk ugyan is — miként a' nyilvánosság létegei (organumai) a' legtisztább örömkísérettel tudaták Huaniával — mult hó 23kán közgyűlésében megérté a' kor kiáltó szózatát; értelmi súly vettették a' békes tanácskozás mérlegébe 's a' nyers erő háttérbe szoríttatásával győzelmi ünnepet álljuk alkotványos életünk főnséges alakban fölviradásának, győzelmi ünnepet! annál inkább, mivel mint a' pesti hírlap levelezője megemlíté, nem hoztuk ki tanács-teremünk-ből a' személyeskedés ördögét 's kik egymás ellenében vitakoztak, barátsági érzellemmel ölelik egymást. És e' testvéries csatlakozás közepett a' nagyobb szerű jövő reményében édes álmodozásinkban felüti Medusa fejét a' Világ 76ik hasábján egy hivataln, megkorbácsolja eszmélete pegazusát, keserű epébe mártja avatlan tollát 's a' dicsőséges közgyűlésben részt vett lelkes ifjuság rágalmazásán köszöri silány elménczsége fülkáját. „Nekik — mond — veszteni valójok nincsen — élvezik könnyelmű életüket, — az alig kirepült egyed-kék.“ Ej ej édes ujdun kovácsolt író ur, tehát a' sem-

mit nem bírásban helyezi ön a politikai közönyösség „mindegyét.” Ezen eszmét ön hihetőleg azoktól kölcsönözte, kik sárga szemüvegükön a vagyontalanok vagyonosak elleni harcának látják korunk mozgalmát. Ah! üdvözlöm ezek közt önt is tudós közlő ur, de engedjen egy szikrányi bocsánatot kérdezni először; ha azon lelkesbék, kiknek e közgyűlésen — mint mindig — ellenkezésben kell lenni önnel, mint olyanok é kiknek veszténialójok nincsen: 2) ha vajjon e haladni törekvő rész, — ha úgy tetszik az alig kirepülő ifjúság ejtett-é ki ajkain vágyat a más tulajdonának kárpolitástan és törvénytelen megcsorbítása végett? Nem nem! imezt ön lelkiismeretes szigorúsággal nem állíthatja; amaz határozottan tagadom, mert véleményrokonink közt többet megáldott az ég, kik ön roppant birtokát 's dicsőített kastélyait aligha irigylendik. Tehát ha ez így van — a mint másként nincs is — micsoda politikából üzen ön az ifjúságnak hadat; lám, ön itt egy kis következetlenséggel kormozza be levelezői pályáját. Ön hazafiai kötelességünk gyakorlatában bennünket semmit nem veszíthetéről vádolván 's nem levén inyére köz ügyekbei avatkozásunk hatalmas politikai arslánként szét akar csapkodni közöttünk, hogy bennünket leseperejn a politikai mező sorompójai közül. Ugyanúgy e hát ez az ön által magasztalt alkotmányos polgár? Hisz azt csak nem fogja tagadi ön, hogy jobb sorsunk egyenlő jogot osztja a természet kezéből mireánk is az alkotmány téreim, miként gyűlésünkben ön a nagy tót nemzet e szavaival: „Ja szem pán, tiszti pán” el is ösmeré, és mégis ön alkotmányos polgár, és még hozzá conservatív, bennünket meg akar fosztani atól? piruljon ön anyányi politikus a most kirepült egyedek igazságosabb és következetesebb képe előtt, kiket még egy fontolva haladónak sem jutott eszébe jogaikban megtámadni 's elvenni tőlünk a jogot, mivel alkotmányunk ruházott fel bennünket. Ez már a jog-megtámadás, ez a rohanva haladás mélye. Mi sajnáljuk önt; miért teszi magát fontolva haladó társai előtt gyanússá, 's nevétségessé következetlenségével? Igen! ön elhagyta zászlóját, ön a „levégőben röpkedő rohanva haladás lobogója alá esküdt, ön hűtelen elvokonaihoz. Ez válaszul gyanúsításra. Még egyet. Ön közlése végén meggyének valami „Uszkár” küldöttségéről elménczkedik. Micsoda Uszkár küldöttség az? Ön vagy tudja, mit tesz e szó Uszkár, 's így gyalázat egy megye küldöttségét okatlan állatnévtől kölcsönzött czímmel illetni; vagy nem tudja, 's így megbocsáthatatlan vétek egy ujság levelező írójának nem tudni magyarul. No de hisz úgy is csak most kirepült írócska ön, majd megtanítjuk magyarul. Többet ez úttal önnek nem válaszolok: végszavaimban még arra figyelmeztetem önt, hagyjon fel kérdéssivel 's gyanúsításival, legalább akkor kettős nyereségünk leend: egyik, hogy kimaradván a rágalmak, ön közlése nem lesz egyéb, mint egy nagy semmi, másik hogy nem hányja szét e megyében a vizsaly úszkeit, e megyében, melly békes haladást vésett alkotmányos életünk homlokfalára.

Ausztria.

[Angliával kereskedési szerződés nem kötötték. Gőzhajózási készülétek magyar folyókra. Prot. lelkészek a vegyes házasságok megáldásától eltiltatnak. A morva zsidók sanyaru helyzete.] „Leeds Mercury” hirlap azon jelentését, miszerint Ausztria 's Anglia közt új kereskedési szerződés van készülöben, Bécsből alaptalannak nyilvánítják, kijelentvén egyszersmind, hogy kormányunk figyekezeze levén a kereskedést békéből mindenütt kiszabadítani, nem örömet korlátozná azt új szerződés által Angliára nézve is. — Resid pasa gyermekesztül minap Metternich hgnél ebédelt 's nyájas mi-

veltségével nagy figyelmet gerjeszte maga iránt a fővárosban. Konstantinápolyi útjára a dunai gőzhajótársaság különös gőzöst szives vala rendelkezésére állítani, hogy őt a gőzhajózás miatt történt nehézség elhárítása végett maga iránt lekötéljeze. Február 8-dikán tartott udvari bálban a csillámló egyenruhák közt kitűnők valának szerbiai Milos és Eszterházy Pál hgeké. Ő fels. a császár legfels. határozata által a dunagőzhajózási társaság arrul biztosítottatik, hogy szabadítékjának már elöbb meghatározott határideje alatt (1855-ig) azon kikötéssel, miszerint a szállításbér lehetőségig csökkentessék, a Dunán vetélkedő szabadíték senkinek sem fog adatni. — A bécsi gépgyár főnökei Fletcher és Punchon szabadítékot szorgalmazzanak a Tisza és Kulpa folyókoni gőzhajózásra; a dunai társaság pedig a Száván készül próbahajózást tételni. — Prágában a kormányzók az ottani prot. lelkészt vegyes házasságok megáldásátul súlyos büntetés terhe alatt eltiltá. A reversalis nélküli vegyes házasságok ugyanis a kath. pap szenvedőleges jelenlétében köttetnek csak, 's azt vélte a prot. lelkész, hogy ezen szertartás után ő megadhatja az áldást, 's mivel ez nem is tilalmaztaték, megis adta azt; miről bevádoltatván, városi kapitányság elé idéztetett 's jóvendőre minden szertartástól eltiltatott. —

Spanyolország.

(Don Carlos a spanyol trónról fia javára lemondott. Újabb csendzavarok Barcelonában.) A patriota szerint don Carlos, több magas család kívánatinak engedve 's különben is meg levén ügyének rosz helyzetéről győződve, jogairól a spanyol koronára lemondott 's legidősb fiára ruházta azokat. Ennek következtében egy német tőzserház től nagy összeget kapott, hogy az ügyéhez híven ragaszkodott katonasízeket kifizethesse. — Barcelonában napról napra növekszik az ingerültség, 's minden pillanatban új véres zendülés kiütésétől félhetni. Az elégületlenek éjenként a város elhagyatottabb részeiben rendszeren összegyülekeznek és ott dühös szónoklatokat rivalgnak a kormány ellen, sőt nyíltan kimondják, hogy közel már az óra, mellyben Espartero fejét harangba költik, 's beleit kötélgyanánt használandják. Jan. 27-kén a kormányzó magához hívatván néhány alcaldet, parancsot ada nekik, hogy katonákat szállásoztassanak azon polgárokhoz, kik a hadiadót még eddig sem fizették meg; az alcaldet azonban vonakodtak e parancsot teljesíteni, 's a kormányzó azonnal elzáratta őket. Rövid idő múlva a város valamennyi alcaldete megjelent 's tisztársaik sorsában osztozni kívántak, mire a kormányzó rögtön ezeket is becsukatta. Seoane tábornok mindazáltal később valamennyit szabadon bocsátatá. E hatalmaskodás még inkább föllingerlé a lakosságot, melly a katonaságot minden utcán ködörösökkel fenyegeté, minek következtében a kormányzó a legújabb politikai lapokat lefoglaltatá. —

(A madridi sajtó hatályos fölépése.) A minis- terség Seoane tábornokot legnagyobb szigor-használatra hatalmazván föl Barcelonában, a főkapitány a szabadelmű lapokat lefoglaltatá 's néhány szerkesztőt becsukott. E törvénytelenég annyira föllingerlé a madridi sajtót, hogy Seoane tábornokot pörbe készülnék idéztetni a szerkesztők. — Barcelonában folyvást zendülésküitéstől félnek. — A francia és spanyol kormány közt némely közelítő lépések történtek, miknél fogva remélhetni, hogy a jó egyetértés e két hatalom közt ismét helyre álland.

Anglia.

(A hadierő szárazon és tengeren csökkentetik.) A kormány, mint látszik, igen bizik a békében, mert

a hadsereget 8 ezer fővel csökkentti, és 27 hajót 828 álgyuval szolgálaton kívül helyeztet. — A királyné február 10-kén házassága évnapiját ünneplé. — Egy kereskedési hajóra a tarifai spanyol bástyáról golyóval löttek, épen midőn föl akará lobogóját vonni. Ez hihetőleg kellemetlen surlódást szülend a két ország között. — Az alsóházban Ellenborough l. ellen hevesül kikelték indiai hadviselése miatt, Peel azonban kimenté őt, 's így a megtámadás következmény nélkül maradt. — Jan. 13-kán éjjel olly iszonyu vihar dühöng az egész angol partvidéken, hogy 190 hajó sülyedt el, és 450 ember veszté életét. —

Franciaország.

(A költségvetés a követkamrában.) A kormány benyújtá már a követkamrának a költségvetést, melly ivrében 897 lapot foglal el. Ez oklevélben a hadsereg 280 ezer emberre van téve, melly összeghez még 60 ezer katona járul Algir számára. A gyarmatosításra Afrikában 1,200,000 frankot kíván 1844-re a kormány. Paris megerősítésére a megajánlott 140 millió frankból már 88 milliót költöttek; az eredetileg megajánlott összeget 20 millióval kívánja szaporíttatni a minis- terség; jelenleg e munkák körül 22 ezer ember dolgozik. A tengerészeti költség 4 millióval szaporodik, 's összesen 111 millióra rug, miből 160 hadihajó fog vitorlakészen tartatni 2 ezer álgyuval 30 ezer tengerésszel 's 20 ezer szállító-sorkatonasággal. Két színházra egyenkint 60 ezer frank kívántatik. — Algiri hírek szerint folytonos esőzés miatt igen sokat szenved a francia katonaság.

(Abdelkader ismét hatályosan lépett föl.) Már azt hívék, hogy a volt emir hatalmas megtört 's hogy minden pillanatban Marokkóban menekültét várhatni; e remények meghiusultak 's Abdelkader Sersel mellett nem rég a francziák egy tetemesb hadosztályát megvervén, figyelmessé tévé a főkormányzót az iránt, hogy máskor a külszínnek ne higyen 's mindig készen legyen elhatározó csatára. — Lyonban házmotózasok történtek, mellyek communistai fondorkodásra látszanak mutatni. — Toulonbul hajócsapat induland Marquezas szigetek felé, hol tartósan szándékozik foglalásait megalapítani a kormány.

Külföldi elegyhir.

Bukarest. Február 5-kén éjjel megérkezett végre a nagyuri fermán, melly Bibesko fejdelemmé választását helybenhagyja. A porta biztosai azonnal átadák ő magosságának új rangja díszjeleit.

Montevideo. Rozas hadseregének előcsapatja, Urquize tábornok vezérlete alatt, a buenos-ayresi hadsereggel megütközvén, ez utóbbit majd egészen tönkre verte. —

Caraccas. Bolivar hült tetemeit Santa-Martából Caraccasba szállíták olly ünnepélylyel, minő a nagy szabadító érdemeihez illet. Kormány és nép semmi költséget nem kimélt a pompa emelésire. A régi korporsó darabokra töretvén, ereklye gyanánt osztatott el.

Madrid. A parisi kormány Spanyolországgal tök életesen kibékült; a hivatalos lapban közölt az iránti jelentés legnagyobb örömet szült az egész országban. —

Barcelona. Espartero a még le nem fizetett hadiadót elengedte. A republicai szellemű „Papagayo” szerkesztője szabadon bocsátatott. —

Paris. Jól értesült körökben bizonyosnak mondják, hogy don Carlos legidősb fia csakugyan nőül vendi Izabella spanyol királynét. —

É R T E S I T O.

Gőzösek indulása

Bécsből Pozsonyba 's Pestre minden másodnap azaz: febr. 26 's 28-kán délutáni 2 órakor utasok számára egy gőzös délut. 2 órakor.
Pestről Pozsonyba 's Bécsbe szinte minden másod nap egyegy gőzös, és épen a fenirt napokon, martius 1-jétől kezdve pedig mindennap utasok számára egy gőzös regg. 7 órakor 's minden szerdán reggeli 6 órakor egy rakhajó.
Zimony és Drenkova felé: Február 25-kén és martius 2, 5, 8, 12, 16, 21, 25 és 28-kán hajnalokor, utasok számára egy gőzös. —

Váltóüggyévizsgálati hirdetés.

A tek. kir. váltó-feltörvényszék ezennel közhírré tétel, hogy a kik a legközelebbi köztörvényszüneten váltóüggyévi vizsgálatot kívánnak letenni, közüggyé-

di hitlevelökkel, — továbbá erényes magokviseletéről, nemkülönben legalább félelvi váltóügyi gyakorlatról szóló bizonyítványokkal — támogatandó folyamodásukat folyó 1843. évi apr. 3-kától, ugyanazon hó 15-ig bezárólag a feltörvényszéki iktató hivatalban a t. kir. váltó-feltörvényszékhez adják be. Kelt Pesten a t. kir. váltó-feltörvényszéknek 1843. febr. 9. tartott ülésében. Fogaras y János feltörvényszéki tanácsjegyző.

Bécsyőri vasut.

F. évi január 23-dikán az ötödik nagygyűlés ment véghez a cs. kir. szabadítékú bécs-győri vasutársaság részvényeseinek 46 tagja jelenlétében, kik arra alapszabályszerűleg meghivattak. Az eredvények és zárszámolatok, mult évi jul. 1-sejétől dec. végeig, a nagygyűlés határozatival együtt, a gyűlési jegyzőkönyv nyilváníttatása által egész terjedelmökben köztudomásra fognak juttatni. Előleg pedig értesítetnek a t. cz. részvényesek, hogy

1] Minden részvény után 1 fr 30 krnyi osztalék fizetettik f. évi febr. 1sejé-
től kezdve, a' mult félévi 4% kamattal együtt;

2] a' nyolcadik, vagy is utolsó részfizetés teljesítésére az alapszabályok
3, 4 és 15ik §§hez képest f. é. april 1—15ike tüzelik ki határidőül;

3] ezen részfizetés teljesítésekor a' részvényjegyek fél éves kamatszelve nyek-
kel, 's ő cs. 's ap. k. fölsége legfels. határozata következtében illy felirattal; 'B e c s-
g l o g n i t z i v a s u t i r é s z v é n y n é g y s z á z f o r i n t t a l p g ö b e n' láttatván
el, mostantól kezdve csupán 400 pgó for. névbees szerint fog keringhetni.

A' társasági pénztárhivatal az indulási udvar mellett, rendelést kapott, ün-
nep- és vasárnapokat kivéven, mindennap délelőtti 9—12 óra közt az osztalékok
s kamatok kifizetésére és részvényfizetések elfogadására. Egyenlőségi tekintetből a'
febr. és aug. 1jén fizetendő kamatokra nézve a' t. cz. részv. oda utasítatnak, hogy
f. é. január 31kétől a' 8dik részfizetés teljesítésének napjáig az illető kamatot is
fizessék meg. —

Kéretnek egyszersmind a' részvénytulajdonosak, az 1 és 2 alatti kezelés
könnyítése végett, pontos jegyzékét terjeszteni elő illető részvényeknek, a' szám
lap és név fölrásával együtt két példányban. Bécs, jan. 26kán 1843.

A' bécsgyőri es. k. szab. vasúttársaság igazg. 3—3.

A' magyar tudós társaság legújabb kiadásai! Eggenberger J. és fia

magyar academiái könyvkereskedők által minden hiteles könyváronál kapható:
M. tudós társasági névkönyv, astronomiai naplóval és kalendáriummal
1843-ra. Srét. Budán, füzve 40 kr.

Vállás .. felsőbb egyenletek egy ismeretlennel. 1ső füzet, 8rét. Bu-
dán 1842. füzve 2 ft.

Történettudományi pályamunkák 1ső kötet: Honi városaink befolyásá-
ról nemzetünk kifejlődésére és csinosulására írta Hetényi J. Srét. Bu-
dán 1841. füzve 1 ft. 12 kr. 2dik kötet: Az ipar és kereskedés története
Magyarországban a' 16. század elejéig Kossovich K. és Horváth
M-tól. Sr. Budán 1842. füzve 1 ft 50 kr.

Törvénytudományi pályamunkák 1ső kötet: a' büntetésről 's különöseb-
ben a' halálbüntetésről S z e m e r e Bertalantól. Sr. Budán 1841. füzve 1 ft.

Eredeti Játékszín 16dik kötet: Az életuntak. Vígjáték 5 felv. Nagy I g n-
á tól. Srét. Budán 1840. füzve 40 kr.

Külföldi Játékszín 19dik kötet: Miss Sara Sampson. Szomorú-játék
5 felv. L e s s i n g b ő l fordította Kazinczy F. Srét. Budán 1842. füzve 36 kr.

Tudománytár új folyam. — Hatodik év 1842. 12r. füzet 5 ft.
Ez utóbbi munkának heted évi folyamára (1843.) előfizetés fogadtatik el 5 p. ftal.

Továbbá még kapható:

Népszerű természettan. Tanulni szerető gazdák, mesteremberek 's isko-
latanítók számára, a' földművelésre és a' nép közt uralkodó babonákra kü-
lönös tekintettel írta T a r c z y L a j o s. (A' népkönyv kiadó egyesület ál-
tal jutalmazott pályamunka) 1ső füzet Srét. Pápa 1843. csak 4 pengő garas.

Bersenyi Dániel összes művei. 3dik. kéziratban maradt még nem ismer-
meretekkel bővített, kiadás. Közrebozsátá D ö b r e n t e i G á b o r. 3 kö-
tet. 8rét. Budán 1842—3. füzve 5 ft. Ugyanaz 4edrétben 1 kötet 5 ft.

Garay János versei. Sr. Budán 1842. füzve 2 ft.

Kilián és társánál Pesten (váciutczában, Parkfriderház) megindultak:

Kisfaludy Károly minden munkái.

Hat kötetben.

A' Kisfaludy-Társaság megbízásából szerkeszté Schedel F.

N e g y e d i k (pompás) k i a d á s, aczél és fametszetekkel, Srétben. Előfi-
zétési ára csak 6 ft e. p., kötetenkint e g y f o r i n t. az utolsóknak előfizetésével.
Martius 20kán tul h é t f t e. p.

Megjelent

az e l s ő k ö t e t, melly a' szerző új aczélmetszetű képét, minden verseit 's
d r a m á i k ö z ü l a' „Tatárok Magyarországnak" és „Zács Klára" címűeket
foglaljs magában. — A' m á s o d i k k ö t e t m a r t i u s i v á s á r r a j e l e n i k m e g. 4—2

Kész misemondó-ruhák.

Hirsch Ferencz selyem- 's divatárus

boltjában legjutalmasb áron kaphatók; továbbá: selyem, arany és ezüst himze-
tű gyönyörű nehéz templomszövetek díszítvényekre, damaszkszö-
vetek zászlókra 's egészen nehéz violaszín 's vörös Gros-de-Naples, Mol-
re és övszalagok — Pesten a' váciutczában „A' SZARVASHOZ" hol
mindenfélő megbízatás is elfogadtatik mindennemű templomi díszít-
vényre, mennyezetre, püspöksüvegre, velumra, biretre, albára, szemfödélre,
ostyazacszkóra st. eff. jutalmas és gyors szolgálat mellett. 2—6.

Birói árverés.

Mélt. gr. Majláth János esődtömegéhez tartozó 's nemes Pestmegyébe Bu-
dapesthez egy órányira igen kies tájon fekvő, 's 260,314 ft 39 1/2 krra ezüst pénz-
ben becsült török-bálinti egész helység, 1843d. évi aprilis 4dik napján a' hely
színen szokott reggeli órákban tartandó közárverési uton, véggép eladatni fog.

E' helység érdekei közé különösen számítható annak adományos szilárd jo-
ga 's minden pertől tökéletes mentessége; van nagy kiterjedésű erdeje, jó
buzatermő földje, rétjei, szőlőhegyei, nádlástava, veteményes, szérus 's gyü-
mölcskertjei, disziti ezen jószágot egy egyszerű tágas, pincézéssel ellátott két
emeletes kastély, melly szintegy, mint a' szükséges gazdasági épületek, leg-
jobb karban vannak.

Ugyan 1843dik évi aprilis 5. 6. 7. és 8án Török-Bálinton ezen esődtömeghez
tartozó juhok, lovak, szarvasmarhák, gazdasági eszközök: butorok 's egyéb
ingóságok, készpénzletétele mellett, áruba fognak bocsátatni, továbbá

aprilis 10kén Buda fővárosi telekhivatalban a' Buda várbeli Fortuna-utczá-
ban 138dik sz. alatt fekvő, 's 16,104 ft 24 krra ezüst pénzben becsült két eme-
letes ház; ugy szinte

aprilis 20kán Nyitra megyében keblezett 36,040 ft 45 krra ezüst pénzben be-
csült nagy bieliczi jószág, melly jó állapotban tartott tisztlakkal és gazdasági ép-
ületekkel bir; másnap pedig az abban találtatód fundus instructus, 's butorne-
mük fognak elköttyavetyéltetni.

Az adásvevési feltételek, valamint a' jószágok, 's többi holmiik állománya
's összeírása időközben bármikor megtekinthetők az alábbirtnál Nagy-Szombat-

ban, mélt. gr. Majláth Károly főmeg-gondnok urnál Budán a' várban Fortuna-
utezában 135. szám alatt, Pesten Zülkey Henrik választmányi tagnál, szélutca
Berghofferház 144. szám alatt; nemkülönbön Jakovich József táblai és uradalmi
ügyész urnál, Bálványutca Ürményház 133. sz. alatt, Török-Bálinton és Nagy-
Bieliczen pedig a' gazdasági tisztviselő uraknál. Kelt Nagy-Szombatban az 1842.
évi october hava 20kán.

Prileszi Prileszky Ferencz.

kir. tan. a' tek. dunáninneni kerületi tábla köz. ugymint végrehajtó bíró. 1—3.

Nyilvános köszönet.

Mi alulirt vendéglők 's csapszék-tulajdonosok Nagy-Kállóban, szent kö-
telességünknek tartjuk, urasági felügyelő t. cz. Strelisker J. urnak egy éven túl
terjedt igazgatósága alatt, különféle italok 's a' bennünket illető számadások
'stb. közben tanúsított pontosságát, 's ügyességét 's önzéstelen eljárását nyil-
ványosan méltányolni 's érdeme szerint megköszönni. Nagy-Kálló 1842. novem-
berben. Szinyova Pál, a' nagy vendégfogadó haszonbérleje; Hartstein József;
Stern Mózes; Hartstein Leopold; Csintz József; Isac Abraham; Sichermann
Lőrincz; Lakner József; Grossberger Mátyás; Hirsch Reiner; Kurilla András;
Tattos István; Fránjo András.

Serház-mészárszék-és pusztá-haszon-
bérlet.

T. Csongrád-megyében keblezett
Szentés városnak következő majorsági,
kisebb kir. és uri haszonvételei fognak
az alább kijelelt időkben és feltételek
alatt árverésen haszonbérbe adatni:

1) f. 1843d. évi mart. 28kán dele-
lőtti órákon a' s é r f ö z é s és méretés joga,
ahoz szükséges serházal, és ugy ser,
mint pálinkaégetéshez tartozó, épüle-
tekkel, malommal és műszerekkel, —
és 82 hold földdel együtt 1844. évi jan.
1től számítandó 6 évre. — Ajánlják a'
nevezett haszonvételei: a) a' serháznak
a' város közelében mintegy 1/4 órányira,
b) épen a' közel Tiszával közlekedés-
ben levő Kurca folyó partján fekvése;
c) a' ser-elemészto városnak több mint
20 ezer, és a' szomszéd helységek 's m-
jorsági több pusztának szinte számos fő-
bülálló népessége, d) a' marha és ser-
tés hizlalásra szükséges vagy istálló és
ólak. — A' bánatpénz 1000 pft.; ezen-
kül a' haszonbérlet az 1/4 évi ovópénzen
kívül 6000 pftnyi biztosítéki értéket v.
fekvő vagyonban kimutatni, vagy ex-
promissorokkal biztosítani tartozik.

2) f. 1843ik évi mart. 29kén a' mar-
ha és juhhus-vágatási 's méretési jog,
két különböző haszonbérletnek két rész-
ben, mindegyiknek külön 300 hold föld-
dek használatával együtt jövő 1844. évi
január 1től 6 évre terjedőleg, a' piacon
mindegyiknek egyegy — a' város felső
részén egyiknek, alsó részén a' másiknak
ismét nagy mészárszékkel haszonbérbe
adatik; —

3) f. 1843. évi mart. 30kán Szentés
városnak, a' várostól mintegy 2 órány
távolságra fekvő és 1176 hold 9/1000 □
kiterjedésű, ugy szántásra, mint kaszál-
lásra 's legeltetésre alkalmas, és gaz-
dálkodáshoz szükséges, és elegendő lakó-
és kertész-házakkal, marha- és ló-
istállokkal, aklokkal, takarmányos ker-
tekekkel és jó kutakkal ellátott Eperjes
nevű pusztája, f. e. octob. 1ső napjától
kezdve 6 évre árverésen haszonbérbe a-
datik. Bánatpénz lesz 500 pgó frt.

Mind a' három rendbeli haszonbér-
nek többi feltételeit megérthetni a' ha-
szonbérbe-adó város bírói vagy jegyzői
hivatalánál. 2—3.

Törteli mészárszék-árenda koresmajog-
gal, 183 hold földdel 's legelővel.

Törtelen tek. Pestmegyében, Czegléd,
Abony, Szolnok, Czigbakháza és NKö-
rös mezővárosok közt fekvő, mintegy
1500 lakost számláló 's az erdélyi, béké-
si 's aradi országutban levő gyarmatosi-
tott szabad nemes pusztán a' mészárszé-
ki jog árverés utján haszonbérbe adatik
f. 1843dik évi sz. györgytől kezdve az
ugy nevezett Kaparási koresmával és a'
13ezer 's néhány száz holdnyi határbul
elkülönözött 183 holdnyi kaszálloval,
szántófölddel és legelővel együtt három
egymásután következő évre vagy a' com-
massatioig, midőn a' kötelezés mindkét
részről megszünhetik. A' kaparási kores-
ma fekszik a' NKörös-szolnoki ország-
utban. Az árverés napja folyó évi mart.
3dik napjára határozottat; mellyre min-
den haszonbérletni szándékozó elég biz-
tossággal ellátva hivatalos. — A' tör-
teli közbirtokosság által. 2—2

A' nagybányai kir. ügyelői főhivatal-
nál, 's ker. bányásztorv. széknel a' főfelü-
gyelői és kerületi bányásztorvényszéki
ülöki, és főhutaigazgatói hivatal 1060
fr. díjjal, lőtartásra 320 mérő zab, vagy

106 fr. 40 kr., 200 mázsa széna, vagy
120 fr., 70 fr. laktérrel, vagy szabad
szállással 's irószerekkel, megürülven,
az azt elnyerni kívánóktul megkivánta-
tik, hogy bányászati és hutaügyleli
magasb műveltséggel levén ellátva, 's
a' bányászakademiái tanulmányokat ked-
vező eredménynyel végezvén alaposan
ismerjék, a' bányásztorvényszéki jog-
gyakorlatot, a' bányászat-igazgatói alap-
elveket, a' létező kezelési rendszabá-
lyokkal együtt; továbbá, hogy az osz-
tályszerinti ügykezelésben jártasak le-
gyenek, és a' bányászati rendszert is-
merjék, végre írásbeli előadásban jár-
tasak legyenek, 's az országban diva-
tozó nyelveket értsek. Az illó bizonyít-
ványokkal ellátott folyamodás f. évi
martz. 15ikeig nyújtandó be a' kerületi
bányatorvényszékhez és ügyelői hiva-
talhoz, Nagybányán. 3—3.

Csőd jegyzésdó hivatalra.

A' szandeczai kam. kerületi slachto-
vai harminczad-és jegyzésdó hivatalnál
a' jegyzésdónek 200 pgó for. évi díjjal,
szabad szállással, a' bejövétel 10 pcent-
jével és 75 pg. for. kezesség-letételek
tartozásával járó helye ideiglenesen be-
töltendő.

Azok, kik e' helyre folyamodni ki-
válnak, folyamodásaikat 1843iki febr.
utóljaig a' kiszabott hivatalos uton az új-
szandeczai k. kamrai kerület igazgatósá-
gánál nyujtsák be 's abban tanulmányaik-
és eddigi szolgálataikat, valamint erköl-
cesiségüket és a' vánu- 's harminczad —
és pénztár-kezelésbeni jártasságukat,
ugy szinte a' német és lengyel vagy más
szláv nyelv tudását hitelesen bebizonyít-
sák, nem különben azt is kimutassák,
állnak e' akár egyenes akár sógorság-
rokonságban valami e' honi vámtisztvi-
selővel 's képesek e' a' hivatal átvevése e-
lőtt az említett kezességét előállítani. 2-3

Azesztergomi főkáptalan szent-bene-
dedi uradalmáról közhírré tétetik:
hogy t. ns Bars vármegyében keblezett
Ebedetz határában fekvő papirpár az
ahoz tartozandó épületek, eromüvek,
és egyéb haszonvételekkel e' folyó évi
mart. 29ik napjától kezdendő számosabb
évekre kiadandó, 's mind a' feltételek
pontjai, mind a' gyárhoz tartozandóság-
ok jegyzéke Szent-Benedekbe, Esz-
tergomba, és t. Somogy vármegye Tap-
sony nevű helységében a' főkáptalan
uradalmi számtartóságoknál mindenkor
láthatók 's olvashatók. 2—3.

(19) A' váradí királyi kamrai uradalom
részéről f. év martius 30án tartandó nyil-
ványos árverés utján V. Váralja városá-
ban tul a' Peczén gyakorolható szabad
koresmáltatásjoga a' folyó esztendő no-
vember 1ső napjától kezdve 3 folyvást
tartó évre, fog a' többet ígérőnek felsőbb
jóváhagyással mellet haszonbérbe adatni;
mihezképest a' bérletni szándékozók, V.
Velenczen a' mondott napon délelőtti ó-
rákban az igazgató kir. kamrai ügyvédi
hivatal íróteremében tartandó árverésre
60 pengő forint bánatpénzt hozandván
magokkal meghivatattak, hol is az ár-
verési feltételeket jól előre mindenkor
megtudhatni. V. Velenczen januarius
5én 1843. A' Váradí kir. kam. tisztség
által. 2—3

Urilak Peczelen.

Hat szobából álló kut, istálló, fé-
szer és négy hold kerttel együtt szent
György naptól kezdve egy évre vagy hó-
naponkint kiadó; utasítást ad nagyhid-
utczában Fáy-ház házmestere. 2-3.